

GENERALIZAREA
stării de fapt a activității procurorilor la aplicarea
pedepselor neprivative de libertate și/sau a altor tipuri de pedepse,
inclusiv eficientizarea mecanismelor de liberare pe cauzele penale
examineate în perioada semestrului I anul 2026

mun. Chișinău

10 iulie 2026

Secția judiciar – penală în virtutea pct. 10 al Planului de activitate al secției judiciar-penale pentru anul 2026 (*acțiune ce rezidă în din pct.2.1.15 al Planului instituțional de acțiuni al Procuraturii privind realizarea Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național privind asigurarea respectării drepturilor omului pentru anii 2024-2027, aprobat prin Ordinul PG nr.67/3 din 24.05.2024*) a efectuat generalizarea stării de fapt a activității procurorilor la aplicarea pedepselor neprivative de libertate și/sau a altor tipuri de pedepse, inclusiv eficientizarea mecanismelor de liberare, pe cauzele penale examinate în perioada semestrului I al anului 2026.

Studiul s-a fundamentat pe informațiile acumulate în cadrul activității Secției judiciar-penale, cauzele penale examinate de către instanțele de judecată, precum și sursele informaționale ale autorităților.

I. ASPECTE INTRODUCTIVE, ROLUL/FUNCȚIILE SANCTIUNILOR
PENALE ȘI TENDINȚA ACTUALĂ A POLITICII PENALE

Dispozițiile art. 61 Cod penal statuează că *pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnat.*

În sistemul dreptului penal sancțiunile penale (*pedepsele și măsurile conexe*) au scopul nu doar pedepsirea celui care a încălcat legea, dar și îndeplinesc o funcție complexă, juridică și socială, orientată atât spre persoana condamnată, cât și spre societate în ansamblu.

Așadar considerăm că funcțiile principale ale sancțiunilor penale sunt:

1. Rolul de prevenție (prevenția generală și specială), or acesta este considerat, în doctrinele moderne de drept, cel mai important rol al unei pedepse.

• **Prevenția generală (adresată societății):** Prin aplicarea publică a unei sancțiuni (cum ar fi amenzile sau închisoarea), ceilalți membri ai societății sunt avertizați cu privire la consecințele încălcării legii. Rolul este de a descuraja cetățenii de la săvârșirea de noi infracțiuni, demonstrând că justiția reacționează ferm.

• **Prevenția specială (adresată infractorului):** Sancțiunea urmărește ca persoana care a comis o infracțiune, să nu mai repete comportamentul criminal pe viitor.

2. Rolul de reeducare și resocializare (reabilitarea)

Scopul pedepsei nu rezidă în izolare, ci transformarea comportamentală a subiectului condamnat. Măsuri precum *munca neremunerată în folosul comunității* sau *condamnarea cu suspendarea condiționată sub supraveghere* oferă infractorului șansa de a înțelege utilitatea socială și de a se reintegra în comunitate fără a fi rupt de familie sau de locul de muncă. Chiar și în penitenciare, programele de școlarizare și calificare au rolul de a pregăti deținutul pentru viața de după eliberare.

3. Rolul de constrângere și retribuție (pedepsirea echitabilă)

Sancțiunea penală reprezintă o formă de constrângere legală și o reacție morală a statului în numele societății. Ea reflectă principiul conform căruia *orice faptă ilegală atrage o consecință proporțională*. Retribuția asigură un echilibru: gravitatea pedepsei (*de exemplu, termen lung de închisoare sau detențiunea pe viață pentru omor*) trebuie să fie direct proporțională cu gravitatea faptei și cu vinovăția autorului.

4. Rolul de protecție socială (izolarea elementelor periculoase)

Pentru infractorii care comit fapte de o gravitate deosebită sau excepțională și care prezintă un risc major de recidivă, sancțiunile penale (*în special închisoarea pe termene lungi și detențiunea pe viață*) au rolul strict de a-i îndepărta din mijlocul societății. Prin această izolare fizică, comunitatea este protejată de potențiale noi agresiuni.

5. Rolul de restabilire a echilibrului juridic și a dreptății

Săvârșirea unei infracțiuni creează o stare de insecuritate și o lezare a valorilor sociale (*viața, proprietatea, ordinea publică*). Aplicarea sancțiunii confirmă autoritatea legii și restabilește ordinea de drept, oferind totodată o satisfacție morală victimelor și societății, demonstrând că regulile colective sunt funcționale și protejate.

6. Rolul de eliminare a consecințelor și interdicție profesională (pedepsele complementare)

Anumite sancțiuni (*cum ar fi privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport*) au rolul specific de a bloca accesul infractorului la instrumentele sau contextele care au facilitat comiterea faptei (*de exemplu un funcționar corupt este îndepărtat din administrație pentru a proteja banul public, iar un șofer periculos este privat de permis pentru a asigura siguranța traficului rutier*).

Conform doctrinei juridice moderne, politicilor penale la nivel internațional și național, **pedepsele neprivative de libertate** (*numite și sancțiuni comunitare sau alternative la detenție*) au trecut de la statutul de simple măsuri de clemență la cel de **piloni fundamentali ai unui sistem eficient și umanist de justiție penală**.

1. Fundamentele doctrinare: De la pedepsire la utilitate socială

Doctrina penală contemporană fundamentează utilizarea pedepselor neprivative de libertate pe câteva principii - cheie:

- **Principiul ultimei rânduiri (*ultima Ratio*):** Închisoarea ar trebui să fie utilizată doar ca ultimă soluție, aplicabilă exclusiv infractorilor periculoși sau pentru fapte de o gravitate deosebită. Pentru restul infracțiunilor, izolarea de societate este considerată disproporționată și contraproductivă.

- **Teoria reabilitării și a non-stigmatizării:** Doctrina demonstrează că mediul penitenciar produce adesea un „efect de contaminare criminală” (*închisoarea ca școală a criminalității*). Pedepsele alternative mențin individul în mediul său familial, social și profesional, evitând ruperea legăturilor constructive și reducând dramatic riscul de recidivă.

- **Justiția restaurativă:** Accentul se mută de la pedepsirea abstractă a infractorului către repararea răului pricinuit comunității sau victimei (utilizarea muncii în folosul comunității sau a amenzilor pentru acoperirea prejudiciilor).

2. Cadrul legal și politicile internaționale la care se raliază Republica Moldova

Utilizarea alternativelor la detenție este reglementată și stimulată prin instrumente juridice majore:

- **Regulile de la Tokyo (ONU, 1990):** Reprezintă *Regulile minime standard ale Națiunilor Unite pentru măsurile neprivative de libertate*. Acestea obligă statele semnatare să dezvolte o gamă largă de sancțiuni alternative la toate etapele procedurii penale (*pre-judiciar, la condamnare și post-sențință*) pentru a reduce utilizarea închisorii și a raționaliza managementul justiției.

- **Regulile de la Bangkok (ONU, 2010):** Completează Regulile de la Tokyo, punând accent pe alternativele la detenție adaptate specificului femeilor și mamelor deținute, având în vedere impactul devastator al încarcerării asupra minorilor aflați în întreținere;

- **Recomandările Consiliului European:** Recomandarea *Rec(2010)1* Comitetului de Miniștri către statele membre privind Regulile de probațiune ale Consiliului European, stipulează că statele membre trebuie să extindă constant utilizarea probațiunii, muncii în folosul comunității, monitorizării electronice pentru a promova o justiție echitabilă și combată supraaglomerarea din penitenciare.

3. Tendințele actuale în politicile penale globale

Politicile penale internaționale din ultimii ani evidențiază câteva direcții clare de evoluție în privința sancțiunilor comunitare:

A. Tehnologizarea controlului (*monitorizarea electronică*)

O tendință majoră o reprezintă utilizarea brățărilor electronice și a sistemelor GPS (arestul la domiciliu sau restricțiile de deplasare). Această măsură oferă un grad ridicat de siguranță publică prin monitorizare în timp real, lăsând în același timp condamnatului libertatea de a merge la muncă sau de a studia.

B. Extinderea serviciilor de probațiune

Serviciile de probațiune au evoluat de la simple organe de control/pontaj la structuri complexe de asistență socială și psihologică. Tendința globală este de a

asocia pedeapsa neprivativă de libertate cu obligația de a urma programe de dezalcoolizare, tratament psihiatric sau cursuri de control al furiei.

C. Eficientizarea economică a justiției

Politicile internaționale scot în evidență argumentul financiar: costul întreținerii unui deținut în penitenciar este imens comparativ cu costul supravegherii unui condamnat aflat în probațiune sau obligat la muncă comunitară. În plus, o persoană care își păstrează locul de muncă continuă să plătească taxe și poate achita amenzile penale sau despăgubirile civile către victime.

D. Individualizarea flexibilă a pedepselor

Sistemele judiciare moderne tind să coreleze amenzile cu veniturile reale ale infractorului (*sistemul zilelor-amendă*), astfel încât sancțiunea financiară să fie la fel de împovărătoare pentru o persoană cu venituri mari ca și pentru una cu venituri mici, asigurând echitatea actului de justiție.

În concluzie relevăm că tendința politică globală se îndreaptă ireversibil spre umanizarea și raționalizarea dreptului penal. Doctrina și experții în domeniu promovează ideea că succesul unui sistem juridic nu se măsoară în numărul de deținuți trimiși în spatele gratiilor, ci în capacitatea de a corecta comportamentele deviante în interiorul societății, transformând pedepsele neprivative de libertate în instrumentul principal al acestei reforme.

II. INDICATORII STATISTICI ȘI STAREA DE FAPT AL APLICĂRII PEDEPSELOR NONPRIVATIVE DE LIBERTATE DE CĂTRE INSTANȚELE DE JUDECATĂ

Procurorul exercită un rol constituțional de o importanță majoră în implementarea uniformă și legală a politicii penale a statului. Prin reprezentarea acuzării de stat, acesta asigură realizarea finalității legii penale, garantând ocrotirea eficientă a persoanei, drepturilor și libertăților fundamentale ale acesteia, a proprietății și a ordinii de drept împotriva acțiunilor infracționale.

Criteriile de individualizare a pedepsei sunt cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii și aplicării pedepsei.

Codul penal stabilește criterii generale și criterii speciale de individualizare a pedepsei. Criteriile generale de individualizare a pedepsei penale sunt prevăzute în art.75 Cod penal.

Prin criterii generale de individualizare a pedepsei trebuie înțelese cerințele stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării pedepsei penale.

Conform acestor criterii, persoanei recunoscută vinovată de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea Specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a aceluiași cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii comise, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de

circumstanțele cauzei, care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Criteriile generale au caracter obligatoriu la individualizarea oricărei pedepse, la alegerea categoriei și termenului pedepsei, la stabilirea atât a pedepsei principale, cât și a celei complementare.

Aceste criterii nu pot fi utilizate separat, dar numai în ansamblu. Neglijarea unuia dintre aceste criterii la aplicarea pedepsei înseamnă că pedeapsa aplicată a fost individualizată contrar prevederilor legale și constituie temei pentru casarea sentinței (*art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală*).

Criteriile speciale de individualizare a pedepsei sunt niște derogări de la criteriile generale și se aplică în cazurile expres prevăzute de lege.

În altă ordine de idei amintim că în vederea transpunerii politicilor penale cu referire la corectitudinea individualizării răspunderii penale și aplicării pedepselor penale, inclusiv alternative, Procuratura Generală a emis ***Instrucțiunea executorie privind individualizarea pedepsei în cazul prezenței pedepselor alternative nr. 21-4d/18-427 din 13 martie 2018, recomandările căreia sunt actuale și astăzi.***

Potrivit datelor acumulate, în perioada anului 2026 semestrul I comparativ cu anul 2025 semestrul I, instanțele de judecată au aplicat următoarele sentințe/pedepse, inclusiv nonprivative de libertate, care sunt reflectate în tabelele *infra* prezentate mai jos:

perioada de referință	sentințe de condamnare/ persoane	persoane condamnate cu închisoare	persoane condamnate cu suspendarea condiționată a executării pedepsei	persoane condamnate cu munca neremunerată în folosul comunității	persoane condamnate cu amendă	liberare de pedeapsă a minorilor	amânarea executării pedepsei pentru femei
2025 sem. I	5280/6269	2393 inclusiv 2 detenție pe viață (2326 adulți și 65 minori)	1319 (1263 adulți și 56 minori)	1156 (1131 adulți și 25 minori)	1393 (1371 adulți și 22 minori)	5	3
2026 sem. I	5744/6895	2745 inclusiv 5 detenție pe viață (2666 adulți și 79 minori)	1515 (1468 adulți și 47 minori)	694 (677 adulți și 17 minori)	1936 (1916 adulți și 20 minori)	3	2
dinamica tendințe	+464/626 sau +8,79%/9,99%	+352 (+3 detenție pe viață) sau +14,71%	+196 sau + 14,86%	- 462 sau - 39,97%	+543 sau +38,98%	-2 sau -40%	-1 sau - 33,33

		(+150% det. pe viață)					%
--	--	--------------------------	--	--	--	--	---

Sinteza datelor pe compartimente, corelată cu tendințele actuale ale politicii penale din Republica Moldova prezentată mai sus, cu accent pe evoluția pedepselor non-privative de libertate, înregistrate în perioada anului 2026 semestrul I, comparativ cu anul 2025 semestrul I, denotă o tendință de creștere accentuată a pedepselor privative de libertate cu +14,71% (+352 persoane), indicator ce semnalează înăsprirea tratamentului penal.

În același timp sintetizând pedepsele neprivative de libertate, în perioada supusă studiului, observăm că numărul persoanelor sancționate cu suspendarea condiționată a executării pedepsei a înregistrat o creștere cu +14,86% (+196 persoane); subiecții sancționați cu munca neremunerată în folosul comunității a scăzut esențial cu -39,97% (-462 persoane) și în final indicatorul celor penalizați cu amenda penală a crescut considerabil cu +38,98% (+543 persoane).

Măsura de clemență – *liberarea de pedeapsă a minorilor*, au scăzut de la 5 cazuri în semestrul I al anului 2025, la doar 3 cazuri în perioada similară a anului 2026.

În concluzie remarcăm că modificările structurale dintre cele două semestre reflectă o mutație clară în orientarea justiției penale din Republica Moldova:

1. Declinul accentuat al muncii neremunerate în folosul comunității:

Scăderea cu aproape 40% a aplicării muncii neremunerate în folosul comunității indică o reevaluare a acestei măsuri la nivelul instanțelor și procuraturii. Deși munca neremunerată în folosul comunității reprezintă pilonul de bază al justiției restaurative, reducerea aplicării de către procurori/instanțele de judecată a fost condiționată de excluderea acesteia din sancțiunea prevederilor art. 264¹ Cod penal, urmare a modificărilor operate prin Legea nr.136 din 06 iunie 2024 și o tendință de migrare preponderent către sancțiune pecuniară și mai puțin către închisoare.

2. Expansiunea amenzilor penale:

Creșterea spectaculoasă a amenzilor (+38,98% sau cu 543 de persoane în plus) demonstrează aplicarea prioritara a mecanismelor de sancționare economică.

Este important a menționa că o asemenea tendință sprijină politica de reducere a suprapopulării penitenciarelor și contribuie la eficientizarea cheltuielilor statului. Prin diminuarea costurilor bugetare, accentul se mută pe repararea daunelor și pe sancționarea financiară directă a celor vinovați.

3. Polarizarea politicii punitive: creșterea închisorilor și a suspendărilor condiționată a executării pedepselor:

Pe această dimensiune asistăm la o dinamică de tip „foarfece”. Pe de o parte, criminalitatea gravă sau recidiva este sancționată mult mai dur — aspect vizibil prin creșterea cu **14,71%** a condamnărilor la închisoare cu executare reală (*și trecerea de la 2 la 5 cazuri de detenție pe viață*). Acest lucru se reflectă modificările legislative recente axate pe toleranță zero față de infracțiuni de rezonanță (*accidente rutiere grave, escrocherii, corupție, trafic de droguri*). Pe de altă parte, mecanismul de

rezervă — suspendarea condiționată a executării pedepsei a crescut proporțional cu 14,86%, instanțele preferând să mențină infractorii în societate sub supraveghere. Creșterea pedepselor aplicate de către justițiară a fost cauzată de excluderea muncii neremunerată din folosul comunității de la sancțiunile prevederilor art. 264¹ Cod penal, urmare a modificărilor operate prin Legea nr.136 din 06 iunie 2024.

În continuare vom specifica motivele detaliate care au generat creșterea numărului pedepselor cu închisoarea:

- **Modificări legislative restrictive:** Excluderea posibilității de aplicare a suspendării condiționate a executării pedepsei (art. 90 Cod penal) în cazul unor agravante la infracțiunile cu caracter sexual și la accidentele rutiere comise în stare de ebrietate alcoolică.

- **Criminalizarea unor fapte:** Instituirea pedepsei închisorii pentru noi categorii de infracțiuni, cum este conducerea mijloacelor de transport în stare de ebrietate alcoolică.

- **Înăsprirea pedepselor pentru fapte grave:** Sporirea sancțiunilor pentru infracțiunile grave și deosebit de grave, fiind date ca exemple noile forme de escrocherie.

- **Provocările infracționale actuale:** Necesitatea unei politici punitive adaptate la gravitatea unor fenomene de moment, precum accidentele rutiere soldate cu decesul persoanelor, traficul de droguri și escrocheriile comise de grupuri criminale organizate.

- **Comportamentul procesual negativ al inculpaților:** Refuzul de a se prezenta la ședințele de judecată și eschivarea de la proces, conduce la anunțarea lor în căutare și condamnarea cu închisoarea.

- **Corectarea unor practici anterioare indulgente:** Eliminarea tendinței anterioare a instanțelor de judecată și a acuzatorilor de stat de a aplica în mod nemotivat suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru persoanele aflate la prima abatere.

4. Specificul minorilor

Deși numărul minorilor condamnați la închisoare a crescut ușor (*de la 65 la 78*), se constată o scădere a utilizării măsurilor alternative precum suspendarea condiționată a executării (*de la 56 la 47*) și a muncii în folosul comunității (*de la 25 la 17*).

Analiza scurtă a datelor cu referire la procedura judecării cauzelor penale de către instanța de judecată relevă următoarele:

- **Procedurile simplificate (art. 364¹ și art. 509¹ Cod de procedură penală)** înregistrează o creștere semnificativă (peste 18% la recunoașterea vinovăției pe baza probelor din urmărirea penală și 14,46 la acordul de recunoaștere a vinovăției). Acest lucru denotă o eficientizare a timpului judiciar și o tendință accentuată de aplicare a justiției negociate/rapide.

- **Procedura generală:** Scăderea numărului de sentințe cu 6,99% confirmă reorientarea justificată a resurselor către procedurile speciale, deși numărul total de persoane judecate pe procedura generală a rămas relativ constant.

perioada de referință	sentințe/persoane condamnate în procedura judecării în baza art. 364 ¹ CPP	sentințe/persoane condamnate în procedura judecării în baza art. 509 ¹ CPP	sentințe/persoane condamnate în procedura generală
2025 sem. I	3017/3211	332/351	1931/2707
2026 sem. I	3568/3806	380/386	1796/2703
dinamica tendințe	+18,26% (sentințe) +18,53% (persoane)	+14,46% (sentințe) +9,97% (persoane)	-6,99% (sentințe) -0,15% (persoane)

Generalizând cele menționate și statistica prezentată, considerăm că în ipoteza judecării cauzelor în procedura simplificată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală (art. 364¹ Cod de procedură penală), în procedura de încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției (art. 509¹ Cod de procedură penală) sau în prezența unor circumstanțe atenuante prevăzute de dispoziția art. 76 Cod penal, urmează a fi stabilită pedeapsa sub formă de amendă, fără a ține cont de voința inculpatului și starea lui materială, în cazul în care:

- sancțiunea normei penale prevede această categorie de pedeapsă;
- persoana a comis pentru prima oară o infracțiune ușoară, mai puțin gravă sau gravă;
- persoana a comis pregătire de infracțiune sau tentativă de infracțiune;
- persoana minoră a atins vârsta de 16 ani și este angajată în câmpul muncii;
- persoana cu antecedente penale stinse a comis o nouă infracțiune din imprudență sau de la ultima condamnare a inculpatului a trecut o perioadă îndelungată de timp (*mai mult de 6-7 ani*) și este posibilă resocializarea acestuia prin aplicarea unei pedepse nonprivativă de libertate, preponderent amenda pentru comiterea infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave. Or, această abordare rezonabilă direct cu Recomandarea CM/Rec(2010)1 a Consiliului European, menționată anterior. Standardele europene promovează sancțiunile pecuniare și măsurile comunitare tocmai pentru că ele oferă o rată mult mai mare de succes în reintegrarea socială a infractorilor nepericuloși, comparativ cu pedepsele privative de libertate pe termen scurt, care s-au dovedit inefficiente pentru resocializare.

În altă ordine de idei, pornind de la gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de totalitatea circumstanțelor care atenuează sau agravează răspunderea, de influența pedepsei asupra corectării și reeducării inculpatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, poate fi propusă instanței de judecată aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității ca pedeapsă de alternativă unei alte categorii de pedeapsă, doar persoanelor care acceptă să execute o asemenea pedeapsă, spre deosebire de

pedepsele cu amendă sau închisoare, care pot fi aplicare coercitiv indiferent de voința infractorului.

La stabilirea pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității în privința inculpaților, procurorii vor verifica dacă acestea nu cad sub incidența interdicțiilor prevăzute de norma penală (*art.67 alin.(4) Cod penal – munca neremunerată în folosul comunității nu poate fi aplicată militarilor prin contract și persoanelor care nu au atins vârsta de 16 ani*) sau restricțiilor din partea specialiștilor în domeniu (*ex: medici etc*).

La stabilirea pedepsei munca neremunerată în folosul comunității, justițiarii vor ține cont dacă persoana a fost arestată în timpul procesului penal, în scopul aplicării rigorilor prevederilor art.88 alin.(3) Cod penal (*Timpul aflării persoanei sub arest preventiv până la judecarea cauzei se include în termenul închisorii, calculându-se o zi pentru o zi, iar în termenul muncii neremunerate în folosul comunității – calculându-se o zi de arest preventiv pentru 4 ore de muncă neremunerată în folosul comunității*).

Pe altă dimensiune, recomandăm procurorilor aplicarea în cazuri excepționale suspendarea condiționată a executării pedepsei, pentru evitarea urmărilor pe care le poate atrage după sine pedeapsa închisorii prin izolarea condamnatului de societate și doar în cazul când nu este posibilă aplicarea subiectului o altă categorie de neprivativă de sancțiune (amenda sau munca neremunerată).

Amintim că în cazul condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei, pot fi stabilite și pedepse complementare. În cazul condamnării minorului cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, participarea la programul probațional este obligatorie.

La propunerea soluției cu aplicarea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, procurorii obligatoriu vor ține cont și analiza oportunitatea stabilirii de către instanța de judecată pentru condamnat a obligațiilor conform prevederilor art. 90 alin.(6) Cod penal.

În acest context este judicios respectarea recomandărilor *Circularei Procuraturii Generale nr.8d/25-1342 din 04 septembrie 2025 privind aplicarea dispozițiilor art.90 alin.(6) lit. e) Cod penal (privind repararea daunelor cauzate victimei și/sau familiei victimei în cuantumul și în termenele stabilite de instanță)*.

Potrivit actului instituțional se recomandă procurorilor ca pe cauzele penale în care există prejudiciu material sau moral cauzat, **atunci când se pledează pentru suspendarea executării pedepsei**, să se solicite instanței de judecată stabilirea în sarcina inculpatului a obligației de reparare integrală a daunelor cauzate victimei și/sau familiei acesteia, în cuantumul și în termenele stabilite de instanță.

La solicitarea obligației, procurorul va corela cuantumul prejudiciului cu un termen pragmatic pentru recuperare și care se va încadra în termenul executării probației.

În opinia acuzatorilor sentințe pronunțate de instanțele de judecată pe categoriile de infracțiuni imputate inculpaților, poartă un caracter formal, nefondat cu privire la argumentarea, motivația raționamentelor aplicării pedepselor neprivative de libertate, ignorând criteriile de individualizare a pedepsei prevăzute în art.2, art.61, art.75 Cod penal.

În această ordine de idei specificăm că în anul 2026 semestrul I, au fost contestate de către acuzatori de stat la instanțele de apel, pe motivul individualizării eronate a pedepsei, 310 sentințe de condamnare, comparativ cu 175 în perioada similară a anului 2025. Din numărul total al contestațiilor depuse de către procurori, în perioada anului 2026 semestrul I, instanțele de apel au examinat și admis 175 de apeluri/recursuri, comparativ cu 109 în perioada similară a anului 2025. Or, observăm că numărul impunător al contestațiilor admise de curțile de apel (mai mult de jumătate), denotă temeinicia și soliditatea argumentelor invocate de acuzatorii de stat.

În concluzie subliniem, că acuzatorii de stat vor orienta instanțele de judecată la aplicarea justă, întemeiată a pedepselor, proporțional gravității faptelor comise, reieșind din criteriile de individualizare și principiile de aplicare a pedepsei penale, condiționate de determinarea și aplicarea tuturor circumstanțelor relevante pentru stabilirea categoriei de pedeapsă și mărimii acesteia. Or o pedeapsă aspră din cele alternative poate fi stabilită doar în cazul în care o pedeapsă mai blândă nu va asigura scopul pedepsei penale.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI:

1. Generalizarea a activității procurorilor la aplicarea pedepselor neprivative de libertate și/sau a altor tipuri de pedepse, inclusiv eficientizarea mecanismelor de liberare pe cauzele penale examinate în perioada semestrului I anul 2026, denotă o starea de fapt bună. Se observă o tendință de creștere a aplicării pedepselor nonprivative cu precădere a amenzii.
2. Subliniem că închisoarea trebuie să rămână o *ultima ratio*, rezervată exclusiv infracțiunilor deosebit de grave sau subiecților în stare de recidivă. În acest sens se recomandă procurorii să solicite aplicarea pe larg a pedepselor alternative, preponderent amenda, apoi munca neremunerată în folosul comunității. Or aplicarea pedepselor neprivative de libertate constituie un instrument flexibil și echitabil, capabil să asigure reintegrarea socială și corectarea condamnatului fără izolarea acestuia de societate;

**Secția judiciar-penală
a Procuraturii Generale**